

פרוטוקול מס' 388

מישיבת ועדת הכלכלה

יום רביעי, כ"ה בטבת התשנ"ט (13 בינואר 1999), שעה 09:10

נוכחים:

חברי הוועדה: אמנון רובינשטיין - היו"ר

מוזמנים:

יורם לוי - משרד התעשייה והמסחר
עו"ד אייל גור - לשכה משפטית, משרד התעשייה והמסחר
בועז סופר - כלכלן, מינהל להכנסות המדינה, משרד האוצר
גולן חקק - אגף התקציבים, משרד האוצר
אמיר ברקן - אגף התקציבים, משרד האוצר
ערן שביט - ממונה על סחר בינלאומי, משרד החקלאות
אילן אדמון - מנכ"ל "עלית" מזון, התאחדות התעשיינים
צבי גולדשטיין - מנהל אגף מזון, התאחדות התעשיינים
גדעון הראל - מזכיר ארגון מגדלי ירקות
איתן בן-דוד - מועצת הירקות
תקוה נוימן - איגוד הצרכנים

מנהלת הוועדה: לאה ורון

רשמה: אירית שלהבת

סדר היום: 1. היטלים על יבוא תפוחי אדמה וטוגנים.

-4401-

היטלים על יבוא תפוחי אדמה וטוגנים

היו"ר אמנון רובינשטיין:

הנושא שלנו היום הוא היטלים על יבוא תפוחי אדמה וטוגנים (צ'יפס). את הפגישה הזאת אני מקיים לפי בקשת התעשיינים.

אילן אדמון:

אני מנכ"ל "עלית" מזון, שזה חברה-בת של "עלית" שעוסקת בייצור חטיפים מלוחים. התחום הזה של חטיפים מלוחים הוא תחום שבו מדובר על כ-120 מיליון שקל מכירות קמעונאיות. בשוק הזה היסטורית קיימים שני מתחרים גדולים: חברת "אוסם" וחברת "עלית". בסך הכל זה שוק מפותח למדי, עם תחרות. במסגרת הסכמי גאט"ט ותוכנית החשיפה הממשלתית נקבעה תוכנית להורדת מכסים על מוצרי יבוא.

התוכנית הזאת דיברה על מכס למוצרי יבוא מהסוג הזה בגובה 30% + היטל נוסף שנועד להשוות בין מחירי עלויות חומרי הגלם בישראל ובאירופה. על-פי התוכנית הזאת נכון ל-1.1.96 גובה המכס היה אמור להיות 30% ו-1 שקל לכל קילוגרם יבוא. בצורה מאוד מפתיעה ולא ברורה באפריל 1996 הורד המכס עד כדי 13.2% וההיטל בוטל לחלוטין. בעצם נותרה סיטואציה מלאכותית בשוק, של כדאיות יבוא מאוד מאוד חריגה, מאוד מזרה, ובעצם חוסר איזון בכל התחרות שהיתה בשוק.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

בין ההיטל על הגלם לבין ההיטל על מחיר המוצר המוגמר.

אילן אדמון:

במקביל לעניין הזה גם הותר יבוא של תפוחי אדמה כחומר גלם לתעשייה באופן חופשי, אבל כנגד מיסוי מאוד גבוה, שיכול להגיע עד ל-262%.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אני מבין שזה משתנה, שיש בזה שני מרכיבים: קבוע ולא קבוע.

אילן אדמון:

זה משתנה גם בעונות השנה, אבל סך הכל יכול להגיע ל-262%. כנגד האפשרות לייבא מוצרים מוגמרים ב-13% הרי שחומר הגלם לתעשייה המקומית הוא 262%.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

בגלל זה ביקשתי את הפגישה הזאת. אולי ימצא כאן פיתרון.

אילן אדמון:

התופעה שקרתה בפועל שבעצם חברה כמעט אלמונית לייבוא, פרינגלס, במהלך של מספר חודשים הצליחה לקחת נתח שוק של 40% משתי חברות הענק "אוסם" ו"עלית" גם יחד. ברור שזה לא נובע מתחרות או משום דבר אחר.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

זה ברור. תודה רבה לך. מי מייצג את הממשלה? נשמע את מר יורם לוי ממשרד התעשייה והמסחר. מר לוי, תאמר לי דבר אחד, האם הנתונים כאן נכונים, שזה יכול להגיע עד מעל ל-260%?

יורם לוי:

כן. זה מונח במדיניות ה-WTO כאשר נפתחה לכאורה תוצרת חקלאית לייבוא אבל הוטלו מיסים שבעצם הם מיסים פרבנטיביים, כלומר שלא מאפשרים יבוא. יש מיקרים שבכל זאת כאשר ישנם מוצרים חקלאיים שבעונות מסויימות לא נמצאים בשוק אז המדיניות הזאת מאפשרת גמישות ולכן יש את המצב הגמיש הזה שמר אדמון דיבר עליו, של תקופות שזה יכול להעלות ל-260%, כאשר חצים לסגור טוטאלית את השוק, לבין 195% בתקופות שאין תוצרת מקומית.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל ה-WTO לא מחייב להטיל היטלים כל-כך גבוהים.

יורם לוי:

לא, אבל ה-WTO לא מחייב את המדינות לחשוף את החקלאים שלהן לתחרות העולמית.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

בכל זאת, 260% זה גבוה מאוד. מוטב לאסור בכלל יבוא.

יורם לוי:

נציג משרד החקלאות יסביר את הנושא החקלאי יותר טוב ממני. אני מנסה להתמודד עם החלק התעשייתי.

נכון הוא שעד לשלב מסויים היה קיים יבוא של המוצר בצורה שבעצם לא איפשרה את היבוא, בשל השקיות המנופחות באוויר שבתוכן היה 30 גרם מוצר והנפח שלהן היה מאוד גדול. לכן בעצם, למרות המיסוי הנמוך, לא היה יבוא אפקטיבי. מצב של מיסוי נמוך הוא יחסית לא כל-כך חדש. זאת אומרת, היתה תקופה די ארוכה שהיה קיים מיסוי נמוך שלא איפשר את הייבוא, או נאמר שאפקטיבית לא היה יבוא בשוק.

היבואן של "פרינגלס" פתר בעיה של נפח במידה מסויימת. המוצר הוא שונה מהרגיל ולכן כניראה שבמצב הזה יותר קל לייבא אותו, כלומר הוצאות ההובלה יותר נמוכות. בגליל שמכיל את המוצר יש 200 גרם לעומת נפח די דומה קודם שבו היה רק 60 גרם מוצר.

במשרד התעשייה והמסחר אנחנו בדקנו את הנושא. היו לנו מספר שיחות עם משרד החקלאות. הנושא יעלה עוד לדרג בין שני המנכ"לים והשרים. אנחנו במשרד סבורים שאכן צריך לספק לתעשייה הזאת חומר גלם במחיר תחרותי.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

איזה הורדה אתם מציעים בהיטל?

יורם לוי:

אתה מתכוון להיטל החקלאי? אנחנו היינו מציעים לספק כמות מוגבלת לייצור הזה. צריך לשאוף לאפס היטל במקרה כזה.

איתן בן-דוד:

זה להוסיף חטא על פשע.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

הוא אמר: כמות מוגבלת, רק מה שהתעשייה צריכה.

זירם לזי:

אם לייצור הזה אתה צריך כ-4,000 טון, או כ-3,000 טון, מתוך יצור של מדינת ישראל של כ-220,000 טון תפוחי אדמה, הכמות הזאת לדעתנו אפשרית ואז אין טעם להטיל עליו בכלל היטל.

ערן שביט:

צריך היה להיות פה אולי גם איזה מסווג מכס שייקבע. אם אני לא טועה לפרינגלס יש בעיה יחודית כי היא לא מייצרת בדיוק מתפוחי אדמה אלא היא מייצרת מקמח תפוחי אדמה, שזה גם כן משפיע על הסיווג של המוצר. זה מה שאני הבנתי גם ממסווג המכס.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל לגבי ההיטל על טוגנים זה לא משנה.

ערן שביט:

לגבי הטוגנים זה משהו אחר.

לגבי ההצעה להגיד שהמכס ישאר ככה ולאפשר יבוא של חומר גלם, אז מה עשינו? יש חקלאים במדינת ישראל שמייצרים את חומר הגלם. נכון שיש איזה מיכסה של 2,500 טון פטורה ממכס או מהיטל גם היום, על-פי ההסכם שלנו עם האיחוד האירופאי. אנחנו לפני שנתיים פתחנו אותה לתעשייה. התעשייה משתמשת לפרקים במיכסה הזאת של 2,500 טון פטור ממכס ומכל היטל.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אז הוא מציע להגדיל את זה.

ערן שביט:

השאלה היא למה להגדיל את היצע תפוחי האדמה כשבכל מקרה יש יצור מקומי של תפוחי אדמה?

היו"ר אמנון רובינשטיין:

מר שביט, לא יעזור שום דבר, אם "פרינגלס" כבשה 40% מהשוק ותבוא עוד חברה ותכבוש עוד 20% - המגדלים בישראל יסבלו גם כן. אם אין ביקוש לתוצר הגמור אז הם יפגעו.

ערן שביט:

אף אחד, גם במשרד החקלאות, לא רוצה לעצור את הייבוא בגלל בעיות מסויימות במדינת ישראל. אבל יש תהליך מסויים של רפורמה שנקבעה.

צריך להפריד בין הצ'יפס לבין טוגנים. לנושא של הצ'יפס משום מה בספר המכס נכתב 13.2% - זה היה ב-1998, השנה זה ירד כבר ל-13.1% - במקום מה שסוכם עליו, שהיה שקל אחד לקילוגרם + 30%.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

את "עלית", את "אוסם" ואת כלל התעשייה הישראלית לא מעניין חילוקי דיעות בין משרדיים. אני מבין שגם ל"ויטה" יש נתח קטן של השוק.

ערן שביט:

ללא ספק. אבל הבעיה הזו הביאה בפירוש את הפריצה הגדולה. אם היינו חוזרים היום למצב של שקל + 30% יש סיכוי סביר מאוד שהתחרות היתה הרבה יותר הוגנת מהמצב של היום, כאשר התחרות היא פשוט לא הוגנת.

איתן בן-דוד:

במילים אחרות, הייצור המקומי קיבל פסק-זמן לצורך התייעלות למשך 7 שנים ובנקודת המוצא ביטלו לו את פסק-הזמן הזה. פשוט מישהו בצורה בלתי ברורה, לאחר שהושגה הבנה, שינה את זה.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

בגלל זה אנחנו יושבים היום ביחד.

איתן בן-דוד:

נדמה לי שציג משרד התעשייה והמסחר בתשובתו לא ענה על השאלה המרכזית: מדוע הופחתו באופן לא מובן, אפילו הייתי אומר בהסתר, המכס הקצור בשיעור של שקל ומדוע המכס האחוזי ירד בנקודת המוצא מ-30% ל-14%? הפיתרון לא יכול להיות ב...

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אנחנו מייד נברר מה הוא הפיתרון. האם יש לנו מוצרי מזון דומים שבהם יש פער כזה בין חומר גלם לבין תוצר מוגמר?

איתן בן-דוד:

כן, למשל ברסק עגבניות. יש את זה בהרבה מוצרים.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

איך המשרדים מתמודדים עם דבר כזה?

איתן בן-דוד:

המיסים האלה הם מיסים מקסימליים שנקבעים בשוליים והם באים במטרה למנוע מצבים של יבוא בתנאי היצף. אנחנו יודעים שהייצור של תפוחי אדמה בארץ, בגלל חיסרון יחסי של הייצור הזה, הוא די יקר. החיסרון היחסי זה מים וכוח עבודה. יש אלטרנטיבות כרגע למשל לייבא תפוחי אדמה מהולנד במצבים מסויימים אפילו ב-30 דולר לטון. בארץ משלמים 300 דולר לטון לחומר הגלם. הייצור המקומי יודע את זה. כללי המשחק האלה ברורים. לכן המכסים בנקודת המוצא הם גבוהים. יש לייצור המקומי פסק-זמן להתייעל, ליישר את השורות. אבל לא יכול להיות שגם את פסק הזמן הזה ייקחו לו.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אני רוצה לשאול בכל זאת, הרי בחקלאות אנחנו רוצים לגדל את מה שיש לנו בו יתרון יחסי. נכון? אם אתה אומר שיש פערים, מול יבוא מארץ עשירה עם שכר עבודה יקר כמו הולנד, של 1 ל-10 אז צריך לחשוב האם משרד החקלאות מעוניין ...

איתן בן-דוד:

אמרת: במצבים מסויימים. לא באופן קבוע. רק במצבי היצף.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אני לא מדבר על היצף. מה הפער במחירי תפוחי אדמה בממוצע רב-שנתי בינינו לבין ארצות יבוא שיש לנו איתן הסכמי סחר? לא רק הולנד אלא כל העולם, קנדה, ארצות-הברית, הכל.

איתן בן-דוד:

היחס הוא בין 300 דולר בארץ ל-60-80 דולר בחוץ-לארץ.

ועדת הכלכלה (388)
13.01.99

היו"ר אמנון רובינשטיין:

זזה סביר?

איתן בן-דוד:

זה לא סביר.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אז מה יעזרו 7 שנים? האם ניתן לחסל פער כזה ב-7 שנים?

איתן בן-דוד:

יכול להיות שכן.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

איך?

איתן בן-דוד:

תן ל-7 שנים האלה לחלוף ואז נראה. למשל מספר המגדלים הצטמצם בשנתיים האחרונות מ-800 ל-150. כל הקטע של יחידות קטנות הולך ומתבטל.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל המחיר לא ירד.

איתן בן-דוד:

המחיר נמצא בתהליך מצומצם של ירידה. יכול להיות שאחרי 7 שנים לאנשים האלה יהיה פסק-זמן לבצע הסבות לכיוונים אחרים. יכול להיות שנראה שעוברים מגידול מסויים לכיוון אחר. אבל אי אפשר לקטום את זה בצורה חד-צדדית.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

האם יש לנו עוד גידולים חקלאיים עם פערים כאלה? בזמנו עסקתי בזה בוועדת הכספים. אני זוכר פעם פער של 1:2 או 1:2½. אבל 1:5? 1:6?

איתן בן-דוד:

כן, יש כאלה פערים.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

באיזה תחומים נוספים?

איתן בן-דוד:

יש לנו את זה בשום.

ועדת הכלכלה (388)
13.01.99

היו"ר אמנון רובינשטיין:

בעוף אמרו לי שיש פער של 1:4 בינינו לבין ארצות-הברית, בגלל המשקים הקטנים.

ערן שביט:

והמכס על עוף למשל הוא פרוהיביטיבי לחלוטין.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

נכון, אז יש בעיה עם העוף. אבל אני כעת לא מדבר על זה כי יש מצוקה של מגדלים בישובי הצפון.

איתן בן-דוד:

הייצור המקומי של שום לא יכול להתחרות עם הייצור של שום בסין. בסין עולה לייצר שום שקל ובארץ עולה לייצר 8 שקלים.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל עם סין אין לנו הסכם סחר חופשי.

איתן בן-דוד:

אין לנו איתם הסכם סחר חופשי אבל מה שקורה, שכולם מביאים את זה להולנד ודרך הולנד זה נכנס לכאן, אחרי החלפת זהות, או שזה נכנס דרך ירדן בכלל ללא מכסים בגלל איזשהו הסכם בינלאומי.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

יש לנו הסכם סחר חופשי עם טורקיה, שגם כן המכסים הולכים ויורדים שם. נכון?

זרם לוי:

לא על תוצרת חקלאית.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל על מוצרי מזון כן.

ערן שביט:

מעט מאוד.

איתן בן-דוד:

מתחיל לזרום משם רסק עגבניות.

גדעון הראל:

בתוצרת חקלאית לא הכל פתוח בגלל בעיות פיטו-סניטריות, כך שלא מכל מקום אנחנו מביאים.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אני זוכר את הרשימה של מוצרי מזון שמייבאים מטורקיה, היא מאוד מרשימה. זה בכלל עולם חדש שיהיה לנו. מתי נכנסים מוצרי מזון עם מכס נמוך לפי הסכם הסחר?

ערו שביט:

זה יורד. אני פשוט לא זוכר את הליך הסיום שבו זה הופך להיות אפס.

איתן בן-דוד:

זה ל-7 שנים.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אני רוצה לחלק את הדין לשניים. קודם כל אני רוצה לפתור את הבעיה הזאת. אני מבקש שתוך שבועיים תהיה פגישה עם משרד החקלאות - אני חושב שזה צריך להיות בדרג של מנכ"ל. החיכוכים האלה בין המשרדים לא עונים לבעיית התעשייה הישראלית. אני רוצה פגישה של המכס, משרד החקלאות ומשרד התעשייה והמסחר - ושיביאו לנו הצעה איך למנוע מצב שכל נציגי הממשלה מסכימים שיוצר תחרות בלתי הוגנת נגד התעשייה הישראלית, עיוות קשה מאוד במחירים ופרס ליבואנים. אני בעד חשיפה, אבל חשיפה בתנאים שווים ולא בתנאים כאלה. אני לא חושב שאפשר להצדיק את זה בהסכם ה-WTO. ה-WTO מציל את החקלאות, זה דבר אחר לגמרי, אבל הוא לא מכריח אותנו לעשות היטלים כאלה גבוהים.

יש 3 אלטרנטיבות:

(1) דרך המכס על המוצר המוגמר (להעלות מכס בימינו זה דבר פרובלמטי, אבל אני לא אתערב בהחלטת ממשלה);

(2) דרך מיכסה;

(3) דרך הפחתת ההיטל על חומר הגלם.

אחד משלושה הדברים האלה או שילוב שלהם חייב להיות. אני מבקש שנציגי משרד החקלאות יעבירו את זה ברמה הבכירה ביותר. זה ממש מצב בלתי נסבל, בתקופה של מיתון, ליצור דבר שכולכם אומרים שהוא לא סביר.

בועז סופר:

אדוני היושב-ראש, לסדר היום, לפני שאתה מעלה הצעות רק תן לי לומר משהו. לצורך העניין, יכול להיות שהיתה פה טעות. אני מודה ומתוודה, אין לי מושג אם היתה פה טעות או לא. אני אתמול ביקשתי, וזה חורה לי, אתמול ביקשתי חומר מהוועדה. נמסר לי שזה סודי. יכול להיות שאם זה לא היה כל-כך סודי ומשרד האוצר היה מסוגל לקבל את החומר אתמול ...

היו"ר אמנון רובינשטיין:

באיזה ועדה?

בועז סופר:

בוועדת הכלכלה.

לאה ורון:

לא נמסר לך שזה סודי. נמסר לך שעדיין החומר לא הגיע אלינו, שזה חומר שמוכן לוועדה, שלא הגיע אליה. תיראו באיזה שעה הגיע החומר.

בועז סופר:

נמסר לי שאני לא יכול לקבל חומר. הושארה לי הודעה בלשכה. הייתי שם עד שעה 7 בערב אתמול. יכולתי לקבל את זה. אפילו אם בשעה 6 הייתי מקבל את זה, יכולתי לבדוק אולי יש פה טעות.

ועדת הכלכלה (388)
13.01.99

לאה ורון:

חלק מהמזכירות של ועדת הכלכלה חולה כעת. היתה פה בחורה אחרת. זה בוודאי לא סודי. סליחה, האם אתם נדרשים לחומר מהמכון לדמוקרטיה? המכון לדמוקרטיה נותן שירותים לכנסת על-ידי שתי מתמחות שמכינות חומר. זה החומר שיש לוועדת הכלכלה. האם אתם נדרשים במשרד האוצר לחומר הזה?

בועז סופר:

סליחה, האם את קיבלת את החומר של התאחדות התעשיינים?

לאה ורון:

קיבלתי אותו בשעה 9:01 בלילה.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל הבעיה היא ידועה וברורה.

בועז סופר:

אבל גם אם הבעיה ידועה, לצורך העניין, יכול להיות שיש טעות.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אתה יודע מה, אני מתנצל בשם הוועדה. אנחנו רוצים לפתור את הבעיה.

בועז סופר:

אני לא מחפש את ההתנצלות. כל מה שאני מנסה לבוא ולומר, יש פה בעייתיות: בתפוחי אדמה, בעגבניות, במספר מוצרים. בלתי אפשרי ליצור מצב שבו המכס על חומר הגלם הוא זהה לחלוטין למכס על המוצר הסופי, בין השאר בגלל הסכמים. אנחנו לא פועלים בוואקום, לא משרד החקלאות, לא משרד התעשייה והמסחר ולא ...

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל לא ביקשתי את זה.

בועז סופר:

אני לא אומר שביקשת. משרד החקלאות מגן על החקלאים, וזה לגיטימי. טענתך ש-262% זה לא אפקטיבי - זה ברור לחלוטין. אין ויכוח. איך מאזנים בין האינטרסים האלה? זה לא פשוט. אבל יש נקודות. אם זה טעות, אפשר לתקן. אם יש מצב כל-כך מעוות שבו חומר גלם ממוסה ב-X ומוצר סופי ממוסה ב-Y אז אפשר לבוא ולנסות להציע הצעה.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל זה מה שאני מבקש מכם.

בועז סופר:

היינו יכולים לפתור 50% מהבעיה אם החומר היה מגיע אלינו לפני כן.

ועדת הכלכלה (388)
13.01.99

היו"ר אמנון רובינשטיין:

מה עניין החומר של הוועדה? מה עניין הוועדה בכלל?

לאה ורון:

אני מוכרחה לומר משהו, מר סופר, סליחה. המצב הנכון הוא שוועדה מבקשת ממשרדים חומר. יעיד על זה מר לוי, שלדיונים שונים אנחנו ביקשנו וקיבלנו חומרים. לא די שמשרדי הממשלה לא מעבירים במועד ולא מעבירים חומרים. הכנסת נאלצה לפנות למכון שהיא עובדת איתו בשיתוף ולבקש חומרים. לא די שאתם לא מעבירים אז אתם עוד דורשים לקבל חומרים שמגיעים לוועדה.

בועז סופר:

אני חושב שלא הובנתי נכון. אני אפילו לא ידעתי על מה הבקשה, מה הנושא.

לאה ורון:

אז יכולת לשאול.

בועז סופר:

שאלתי.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אתה יודע מה, אני לא רוצה להיכנס להאשמות. יש לנו שתי כלכלניות צעירות שעושות לנו עבודה. זה לא חומר סודי. נעביר לכם אותו ותוכלו לראות. הן אוספות את המידע על-ידי כך שהן פונות למשרדי הממשלה ולאיןפורמציה בינלאומית. רונית וטל עשו באמת עבודה מצויינת, ניתן לכם אותה.

הבעיה היא לא זאת. הרי זה גם לא חדש. אני מבקש שתתקבל החלטת ממשלה תוך שבועיים. אם לא, אנחנו ניקבע כאן פגישה. לא יתכן שבגלל חילוקי דיעות או טעויות שעשה המכס, אני לא יודע מה, שהתעשייה הישראלית בתקופת מיתון - ולא רק בתקופת מיתון - תסבול. לא בגלל תחרות - בגלל תחרות היא צריכה לסבול, היא צריכה להתייעל - אלא בגלל עיוות כזה. זה ממש לא מתקבל על הדעת בכלל.

בועז סופר:

אני מבקש שבוע כדי שנוכל להוציא לך תגובות.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

שבועיים.

בועז סופר:

אני מבקש שיינתן לנו שבוע עוד לפני הפגישה. יכול להיות שאפשר לפתור דברים בצורה הרבה יותר עניינית.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אם אתה פותר את הבעיה, תרים אלי טלפון. אני לא אוסר עליך לעשות פעולות.

גדעון הראל:

הוא לא מחייב את הפגישה אלא הוא רוצה את התשובה.

ועדת הכלכלה (388)
13.01.99

איתן בן-דוד:

אני מבקש רק הערה אחת. אנחנו באנו לכאן בגלל בעיה נקודתית ואתה בסיכום דבריך, למיטב הבנתי, במקום להתמקד רק בנקודה הזו פרצת עוד שתי אפשרויות פיתרון.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אני הצעתי רק לגבי זה.

איתן בן-דוד:

לגבי זה אמרת: אם בגלל שיש כאן טעות ואי אפשר כרגע להעלות מכסים אז צריך לפתור את זה בהפחתת המכסים על הייצור המקומי.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

לא כך אמרתי. אמרתי שיש 3 אלטרנטיבות או שילוב שלהן. אמרתי, נגד האינסטינקט שלי, שאני גם לא אתערב בפיתרון, מכיוון שיש כאן מצוקה לתעשייה. ממשלת ישראל, אני לא יכול לריב עם משרדים. אני מבקש שתוך שבועיים תביאו לי, לאחר פגישה או שיחות טלפון, עמדה ואני ארשום אותה בפני. מה יותר הוגן מזה?

איתן בן-דוד:

הם לא יצליחו להגיע להבנה. יש כבר חילופי מכתבים שמגלמים חוסר הבנה בעניין הזה.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אז מה אתה מציע שאני אעשה? תנו לי סמכות ואני אכריע ביניכם, בסדר? אני מוכן גם לזה.

איתן בן-דוד:

הייתי מסכים שזה מה שיהיה. ברמת הממשלה אנחנו לא מגיעים לפיתרון.

בועז סופר:

אני מתנצל שאני נשמע כמו בגן ילדים אבל, כבוד היושב-ראש, יש פה מכתב שהופנה לשר התעשייה והמסחר שבו שר החקלאות מתריע שהוא לא קיבל תשובה. יכול להיות שאם זה היה מגיע לפני 3 חודשים אולי היינו נדרשים לפיתרון לפני כן. אני לא בא להאשים אף אחד.

זרם לז':

שר החקלאות קיבל תשובה. זה לא נכון, כיוון שיש תשובה ויש עמדה של משרד התעשייה והמסחר.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

רבתי, אני לא רוצה להמשיך את ההתכתשות הזאת. אתם לא צריכים את ועדת הכלכלה כדי לריב ביניכם. אני מוכן גם להצעה הבאה: אם תוך שבועיים המשרדים לא מגיעים לסיכום ביניהם, ההכרעה תימסר לוועדת הכלכלה. אני מוכן לזה. אני אזמן ישיבה מיוחדת לעניין זה.

זרם לז':

אני חושב שזה בעיה קונסטיטוציונית, אבל אני לא רשאי לשפוט את זה.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

רבותי, אני לא יכול לעמוד מן הצד כאשר התעשייה הישראלית סובלת על לא עוול בכפה. לא בגלל אי יעילותה אלא בגלל עיוות או טעות. אני לא יכול לעמוד מהצד. אני לא ניטרלי בעניין הזה.

איתן בן-דוד:

אני מבקש לנצל את הפורום הזה, מכיוון שבימים כתיקונם לא הצלחנו לקבל תשובה, ולשאול: מי ביצע את הביטול של המכס הקצור ומי הפחית באופן חד-צדדי את המכס האחוזי? אנחנו לא מקבלים את התשובה, לא ממשד האוצר ולא מהמכס. התשובה שקיבלנו היא: תפחיתו את המכס על חומר הגלם. מי עשה את זה, לאחר סיכום שהיה בין משרדי החקלאות, התעשייה והמסחר והאוצר? מי עשה את זה? האם אפשר לעשות את זה ולא לקבל תשובה? האם כבודו יכול פשוט להכריח אותם לתת תשובה מי עשה את זה? אנחנו עומדים פה מול תופעה שהיא ממש בלתי מתקבלת על הדעת.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אני מבקש שייבררו את זה.

בועז סופר:

מר איתן בן-דוד, לא צריך להכריח. אפשר היה לבקש.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אני מוכן גם להכריע בזה. אומר נציג משרד התעשייה והמסחר שיש פה בעיה חוקתית. אני מבקש שלישיבה הבאה יזמן גם מנהל המכס. אבל תציעו הצעה: גם ארגון מגדלי הירקות, גם משרד החקלאות, גם משרד התעשייה והמסחר, גם משרד האוצר וגם המכס. תיקבעו כעת ישיבה לשבוע הבא ותגמרו את העניין. זה לא לכבוד לשום ממשלה שוועדת הכלכלה צריכה להכריע בחילוקי דיעות כאלה.

ערן שביט:

עלה פה העניין שהולכים אימים עם הנושא של המכס שמגיע עד 262%. אני חושב שאלה שיעורי הקבילה שלנו לגאט"ט. אנחנו לא התחייבנו להחיל את אותם 262%. זה שיעור הקבילה המקסימלי. אנחנו הרבה מתחת לשיעורי הקבילה ברוב המוצרים. זה דבר ראשון.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אפשר לשנות את זה. WTO לא מחייב.

איתן בן-דוד:

כופפו אותנו והגענו להסכמים הרבה יותר נמוכים.

ערן שביט:

הדבר השני, בקשר לנושא של חומר הגלם: משרד החקלאות ומשרד האוצר בחודש יולי 1998 החליטו על הרפורמה בנושא של יבוא תוצרת טריה למדינת ישראל. הרפורמה עצמה מדברת על עידכון שיטת המכסים היום וירידת רובד ב' של אותם מוצרים מ-50% ל-40% תוך 4 שנים.

אנחנו נמצאים היום בתחילת שנת 1999 עם מכס, בגדול, אפקטיבי של 47.5% על רוב התוצרת הטריה המיובאת למדינת ישראל.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

זה מחזק אותי עוד יותר בדעתי, שאסור להטיל דבר חריג כזה כשזה פוגע כל-כך בתעשייה. אבל אני

אומר, יש 3 אלטרנטיבות. אני לא רוצה לגעת בזה, למרות שיש לי עמדה אישית. אם היתה טעות במכס, תתקנו אותה. אם לא, תקבלו את ההצעה של מר לוי למיכסה. אם לא זה ולא זה, תעשו משהו בהורדת ההיטלים. אני חוזר ואומר, מה זה תעשייה? תעשייה זה פועלים, זה עובדים, זה משק.

איתן בן-דוד:

ולא במרכז הארץ.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

ולא במרכז הארץ. ואגב, תעשייה שנזקקים בה לעובדים ברמת הכנסה מאוד נמוכה.

גדעון הראל:

דרך אגב, זה נכון גם לגבי יצור חומר הגלם. הוא גם כן לא מיוצר במרכז הארץ.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

אבל סליחה, אני הרי אמרתי שאני אקבל כל החלטה של הממשלה. אבל אם אתה שואל את דעתי האישית, פערים כאלה אי אפשר להגן עליהם לזמן ארוך. אני בעד קיומו של משק חקלאי בישראל, במובנים שונים. הצבעתי גם בעד היטלים של היצף חקלאי, שזה דבר לא קל בשבילי. אני אומר דבר אחד, מכל מגוון המוצרים החקלאיים - זה לא הסיכום של הוועדה, אני אומר את דעתי האישית - מוכרחים לבחור את הדברים שבהם יש סיכוי להתמודד עם איזשהו יתרון יחסי, ולא דברים שיש לנו בהם פערים כל-כך גדולים. אני מוכרח לומר, אני לא ידעתי שבתפוחי אדמה יש לנו חיסרון יחסי כל-כך גדול. תמיד שמעתי על עופות. פעם שמעתי על כותנה. לא ידעתי על תפוחי אדמה.

אילן אדמון:

זה לא מדוייק הנתונים שנמסרו פה.

גדעון הראל:

זה לא מגיע לפערים כאלה. זה פערים בנקודות קיצוניות. בממוצע רב שנתי זה בוודאי לא עומד ככה.

אילן אדמון:

ברשותך, בקצרה, נאמרו פה כל-כך הרבה דברים לא מדוייקים. קודם כל המסר הכללי, אנחנו נאבקים על העניין הזה כבר שנה וחצי. יש פה איזה מסר של כוח, שנשמע מאוד קשה, שמאוד חורה לנו באופן אישי. אני חייב להודות שיש פה גם איזה נקודה אישית. לפני 15 שנים עבדתי במשרד מבקר המדינה ואני חש פה תחושה כזאת של פגיעה אישית פנימית על הזלזול הזה. לא עונים, לא חוזרים אלינו בתשובה. אני חש אי-נוחות רבה מאוד - אני מנסה לסייג אותה פה - עם כל המשרדים שאמורים לתמוך בתעשייה, והיתה לי פגישה אישית עם כולם. אנחנו נתקלים פשוט בהתעלמות מוחלטת. אם תקרא את מכתבה של המשנה למנכ"ל משרד החקלאות, הוא צורם. לא טורחים לענות בכלל. עם כל מיני גורמים, גם מאלה שיושבים בחדר הזה, נפגשתי והם לא חוזרים ולא עונים.

נאמרה פה איזה הערה לגבי נושא טכני: שקיות נפוחות מול אריזה בגליל. זה מאוד לא מדוייק. המוצר שעליו מדובר נמצא בישראל למעלה מ-14 שנים. במצב של תחרות טבעית לא קרה איתו כלום ואף אחד לא הליו. לפני שנה השתנו כללי המשחק ובבום אחד של חודשים ספורים נוצר פער כזה.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

נציג האוצר לא תומך בך.

ועדת הכלכלה (388)
13.01.99

אילן אדמוני:

הנקודה המהותית שקצת הוסתרה פה, קרה מעשה מאוד לא סביר אחרי שנקבע ההיטל. יד נעלמה טיפלה בזה.

היו"ר אמנון רובינשטיין:

הם אמרו את זה. האוצר אמר את זה - אתה לא צריך יותר מזה - ונציג משרד החקלאות אמר את זה.

רבתי הישיבה סגורה. אני מבקש מנציגי 3 המשרדים להישאר כאן לשיחה לא פורמלית. אנחנו תובעים להסדיר את העניין תוך שבועיים בצורה טובה.

הישיבה ננעלה בשעה 9:45